D Z I E N N I K   R A D I O W Y

z dnia 5.16.IX.1943 r.

Front Południowy

Londyn,4.IX. Wojska ang.zajęły w Calabrii miejscowości: Reggio di Calabria,Sangiovanni i Melito tworząc silny przyczółek mostowy ,na który w dalszym ciągu napływają posiłki i sprzęt wojenny.Flota wojenna (m.in.okręty liniowe Warspite i Valliant)bombarduje wybrzeże ułatwiając przesuwanie się wojskom ang.Przeprawa przez Cieśninę Messyńską odbywa się normalnie i bez strat pod silną ochroną lotnictwa,i pod osobistą kontrolą adm.Cunninghama. Lotnictwo sprzym.atakowało w dalszym ciągu linie kol.i komunikacyjne włoskie,m.in.Krotonę,Catanzaro,Cosenza,Capua,Capo di Mino,Sulmonę.Silniejszą obronę myśliwców napotkano tylko w Sulmonie.We wszystkich tych operacjach strącono 32 aparaty Osi,tracąc 7 własnych.

Londyn,5.IX.Oddziały 8-mej armii zajęły Bagnara,rozszerzając przyczółek mostowy do długości 60 km.głęb.12 km.Wojska bryt.i kanad.połączyły się z wcześniej wysadzonymi oddziałami Commandos.W Reggio znajduje się gen.Montgomery,który osobiście prowadzi dalsze działania.Opór wojsk lądowych Osi stosunkowo słaby,wśród Włochów zdarzają się kapitulacje.Przewidywany silniejszy opór niem.koło Catanzaro,w miejscu gdzie półwysep Calabrii jest najwęższy. Lotnictwo sprzym.bombardowało lotnisko w Grotaglia pod Tarentem.Zestrzelono 12 niem.myśliwców,przy stracie 7 własnych.Bombardowano również lotniska i koleje w rejonie Neapolu.Ruch na Brennerze wstrzymany. - Admiralicja bryt.oświadczyła,że lądowanie we Włoszech nastąpiło wcześniej niż było planowane. Wojska 8-mej armii zajęły miejscowość Scilla.We wszystkich miejscowościach zastano silne zniszczenia spowodowane przez odstępujące oddziały Osi.

Front Zachodni

Londyn,4.IX.Silne formacje bombowców dokonały ciężkiego nalotu koncentrycznego na Berlin.Zrzucono ponad 1 milion kg.bomb burzących i zapalających. Obrona przeciwlotnicza myśliwska słabsza,natomiast silny ogień artylerii i oświetlenie przez "słońca".Powstały wielkie pożary widoczne z odległości 300 km.Nalot trwał 20 min.Inne samoloty sprzym.atakowały cele w Nadrenii,Holandii Belgii i Francji,gdzie atakowano fabrykę Renault w Paryżu,lotniska w Beaumont le Roger,Lille i inne.

Londyn,5.IX.Samoloty sprzym.dokonały wzorowych nalotów na 7 węzłów kol. Francji,Belgii i Holandii.m.in.Rouen,Amiens,Lille,Abbeville,Hazebrouck,Gandawę.Strącono 19 samolotów niem.przy stracie 5 własnych.Koskity atakowały Zagłębie Ruhry i Nadrenię.Wody nieprzyjaciela minowano bez przerwy 4 i 5.

Front Wschodni

Londyn.4.IX.Wojska sow.na całym froncie posuwają się naprzód w przyśpieszonym tempie.W rejonie Smoleńska na zachód od Dorohobuża i Jelni wyparto Niemców po ciężkich ich kontratakach z silnie umocnionych pozycyj i zajęto około 100 miejscowości.Na zachód od Siewska odparto niem.kontrataki z czołgami.W północnej Ukrainie wojska sow.znajdują się o 25 km.od Konotopu,po zajęciu 100 miejscowości,m.in.Putywla i Woronoża.W rejonie Połtawy zajęto miejscowość Antinowka.W Zagłębiu Donieckim,gdzie obecnie notuje się największy nacisk wojsk sow.,Niemcy wycofują się z szybkością około 20 km.na dobę.Wojska sow.zajęły Pierwomajsk nad Morzem Azowskim,dalsze postępy w kierunku na Mariupol.Straty niem.6 tys.zabitych,74 czołgi,62 samoloty.

Londyn,5.IX.W rejonie Smoleńska dalsze postępy.Na południowy-zachód od Jelnii,kontrataki niem.oddziałów czołgowych odrzucono z wielkimi stratami dla Niemców.Na zachód od Siewska odrzucono Niemców o dalsze 10 km.,zajmując dalszych 30 miejscowości.W rejonie Konotopu wojska sow.posunęły się o około 15 km.zajmując 150 miejscowości,w tym Korop,Ulianowka,Wielopol.Przez zajęcie m.Korop.wojska sow.wysunęły się na zachód poza Konotop.Pozycja Połtawy i linii kol.Kijów-Połtawa coraz silniej zagrożona.W Zagłębiu Donieckim oddziały sow.posunęły się o dalsze 20 km.zajmując 90 miejscowości w tym ważne węzły kol. i ośrodki fabryczne.Debalcewo,Jenikiejewo,Gorłowka,Nikitowka,Iłowajsk Kalinin,Jama,Olchowska.W ten sposób został oczyszczony cały okręg Woroszy-

kowgradzki.Na południowy-zachód od Charkowa zajęto zajęto 50 miejscowości,
w tym m.Merefa.Z ostatniej chwili donoszą,że w rejonie Briańska zajęto 50
miejsc.w tym Michajłowsk (?),w Zagłębiu Donieckim Artemowsk.Straty niem.
w dniu wczorajszym wynoszą około 8 tys.zabitych,wiele jeńców,92 czołgi,70
samolotów,89 dział,16 radiostacyj,16 składów z amunicją i wiele sprzętu.Na
Morzu Bałtyckim zatopiono transportowiec niem.o pojemności 8 tys.ton,drugi
uszkodzono.Marsz.Goering przybył do naczelnej kwatery na front wschodni.

Wiadomości polityczne i ogólne

Londyn,4.IX.Churchill i Roosevelt układają podobno w Waszyngtonie
kampanię na rok 1944,ze względu na to,że Niemcy przeszli do wojny obronnej.
Z Waszyntonu donoszą,że w najbliższej przyszłości Sowiety wezmą udział w o-
mówienia problemów związanych z basenem Morza Śródziemnego.Dotychczas ruchy
na Morzu Śródziemnym były dyskutowane z Rosją.Obecnie ministrowie spraw
zagran.czynią przygotowania do tej konferencji.Z Moskwy podano rewelacyjną
wiadomość o restytucji Najświętszego Synodu Cerkwi Prawosławnej.Stalin
wobecności Mołotowa przyjął na Kremlu Metropolitów moskiewskiego,leningra-
dzkiego i kijowskiego,którzy przedstawili mu sprawę wyboru patriarchy mo-
skiewskiego,który przeprowadziłby wybory do synodu.Stalin wyraził na to zgo-
dę.Komentarze prasy londyńskiej tłumaczą tę tolerancję poczuciem siły u-
stroju sow.,uznaniem dla zasług kościoła podczas wojny i zastosowaniem się
do 4 wolności Karty Atlantyckiej.- W związku z pogrzebem króla Borysa,zje-
chało do Sofii,oprócz Keitla,szereg wyższych wojsk.niem.jak adm.Raeder,gen.
Lindemann,głównodowodzący na Bałkanach gen.Fritze,oraz węg.minister obrony
narod.Csathay,prawdopodobnie celem omówienia planów obrony Bałkanów. -
W przemówieniu radiowym węg.minister spraw wojsk.oświadczył,że wojna znajdu-
je się u progu Węgier i najbliższe mies.mogą zadecydować o istnieniu pań-
stwa węg. - Ze Szwajcarii donoszą o niepokojących nastrojach w Berlinie
skierowanych przeciw bonzom partyjnym,w związku xx z nalotami.Policja i
SS zostały wzmocnione.- W Danii trwają zatargi i nie ustają aresztowania.
Do Szwecji przybywają uciekinierzy duńscy.Wydano dalsze ostre zarządzenia
ograniczające ruch kol. i uliczny. - Turyńska "Stampa" podaje wiadomość o
aresztowaniu ministra Ciano.Aresztowano również ministra dla spraw emerytur
naczel.redaktora "Tribuny"i byłego szefa departamentu min.spr.wewnętrz.Bu-
chariniego.Mussolini podobno wciąż jeszcze znajduje się na wyspie Ponto,
pod ochroną oddziałów niem.Żołnierze włoscy na Krecie ponownie zażądali
wysłania ich do kraju.- Rzeczoznawcy wojenni z Londynu uważają,że należy
spodziewać się silnego oporu we Włoszech.Zwraca się uwagę,że siły Ameryka-
nie weszły jeszcze do akcji,nie wiadomo więc,czy inwazja ograniczy się do
Calabrii. - Rzecznik wojenny berlińskiego radia opisując walki na froncie wscho-
dnim,stwierdził dosłownie,że żołnierze niem.śmiertelni wyczerpani,wygłodze-
ni,z widmem śmierci przed oczyma,ostatnimi siłami starają się powstrzymać
potężny napór wroga.

Sprawy polskie

Londyn,4.i 5.IX.3.IX.prem.Mikołajczyk wygłosił po ang.przemówienie
radiowe do Ameryki,w związku z odbywającymi się tam uroczystościami "Dnia
Polskiego".Powiedział m.in.: "odczuwam dumę,że nam pierwszym przypadł w udzia-
le obowiązek przeciwstawienia się bezprawiu i stanięcia w obronie cywilizacji
przeciw barbarzyństwu niem.Cały naród wziął udział w tej walce i nie ustaje
w niej.35 mil.Polaków prowadzi walkę podziemną w ścisłym kontakcie z rządem.
O duchu polskim świadczy 100 pism podziemnych wydawanych w Kraju.Nie jest to
opór bierny,gdyż trybunały sprawiedliwości - formalne sądy Rzeczypospolitej -
wydają wyroki,które są wykonywane.Z głęboką wdzięcznością dowiadujemy się o
manifestacji uczuć dla Polski,jaka miała miejsce w U.S.A..Naród ameryk.zawsze
był bliski naszemu sercu,wiele dowodów jego przyjaźni doznaliśmy i liczymy
na dalszą pomoc w odbudowie Polski,wiedząc,że się nie zawiedziemy.Wierząc
w ciągu ostat.4 lat szukaliśmy rady prez.Roosevelta i wielkim szczęściem dla
nas i dla Narodów Zjednocz.jest,że na czele Ameryki stoi wypróbowany mąż stanu
tej miary,prawdziwy obywatel świata.-My Polacy kroczymy ku wolności w oparciu
o Kartę Atlantycką i 4 wolności prez.Roosevelta,pragniemy współpracy wszyst-
kich narodów,a rząd polski dąży do przygotowania warunków sąsiedzkiej współ-

pracy, kładzie podwaliny pod federację Środkowej Europy. Patrzymy w przyszłość ze spokojem i z pewnością, że podobny kataklizm się nie powtórzy. Min. Kwapiński w przemówieniu radiowym wygłoszonym w charakterze przew. Komitetu Zagran. P.P.S. powiedział m.in. o przyjaźni polsko-bryt. zadokumentowanej słowami ministra Morrisona w 4-tą rocznicę najazdu na Polskę, o dumie jaką przejmuje Polaków odwaga i duch oporu Kraju, gdzie klasa robotnicza po bohaterskiej obronie Warszawy walczy dalej przez 4 lata najstraszniejszej męki - i przesłał w im. Kom. Zagran. P.P.S. wyrazy podziwu i uznania rodakom w Kraju, składając hołd pamięci bojowników i towarzyszy, którzy polegli. W zakończeniu powiedział min. Kwapiński, że jesteśmy w ostatnim roku wojny, i że podzielając w tej mierze zdanie prem. Mikołajczyka, wzywa do wytrwania, nie pozwolenia na sprowokowanie się do przedwczesnych wystąpień i oczekiwania na godzinę powstania. - Polskie dyw. myśliwskie w dniu 1. i 2.IX. 3-krotnie osłaniały wyprawy bombowe. Napotkane niem. myśliwce nie przyjęły walki. 3.IX. dyw. bombowy polski brał udział w wyprawie na Zachodnią Europę pod osłoną dyw. myśliwców, bez strat.

Radio "Świt" 4.IX. Niemcy odpłacają się Litwinom i Ukraińcom za wierną służbę przy spełnianiu roli pomocniczej w katowskiej robocie. W lasach Mińskorawskich zastrzelili już kilkudziesięciu policjantów litewskich i ukraiń., którzy mordowali Polaków po wsiach, miastach i obozach. Boją się swych pomocników, którzy kiedyś mogą rozpoznać poszczególnych Niemców i obciążyć ich zeznaniami.

5.IX. Sabotaż na froncie zbożowym nie może być uprawiany pod postacią palenia zboża. Trzeba dokładać starań, by ono pozostało w kraju, aby kraju nie pozbawiać chleba. Co należy niszczyć? takie urządzenia i warsztaty, które pracują na rzecz Niemców, ale łatwo dadzą się odbudować. A więc tartaki, potym gorzelnie. Z bardziej skomplikowanych urządzeń wystarczy usunąć precyzyjne a trudne dziś do zdobycia części mechaniczne, a więc z młockarni, mleczarni. Niszczyć chyba w ostateczności. Zboże można niszczyć dopiero na granicy Rzeszy, jako nieodwołalnie wywożone, urządzeń rolniczo-przem. nie należy niszczyć. -

Jedno z najbardziej podstawowych zasad pracy konspiracyjnej jest zachowanie tajemnicy. Gadulstwo już jest działaniem na rzecz wroga, a u nas gadulstwo jest powszechne. Niejedno aresztowanie bojownika o wolność nastąpiło z winy gadulstwa. Trzeba zmuszać siebie i innych do ścisłego przestrzegania tajemnicy, nie wolno na tematy konspiracyjne mówić w kawiarniach, restauracjach, a o polityce z ludźmi niepewnymi. To jest ogólna wskazówka. Zbliżamy się do ostatecznej rozprawy z wrogiem na naszych ziemiach i on węszy by dowiedzieć się o zamiarach i planach. -

W ewakuacji Niemców z Rzeszy na wschód nastąpiła przerwa. Przed 2 tygod. jeszcze przychodziły pociągi z uciekinierami z Hamburga i Berlina, ale od pewnego czasu coraz ich mniej i wyładowuje się je, nie w miejscach przeznaczenia, lecz byle gdzie, jak. np. pod Łodzią, gdzie dla uciekinierów postawiono namioty. Dalej na wschód nie posyła się transportów, Ukraina nie jest bezpieczna. Niemcy likwidują ukraińskich policjantów i okazują całkowitą obojętność dla losów Ukrainy. Boją się odwetu ukr., dlatego powstrzymują się od przesyłania do Ostlandu swoich uciekinierów. -

Ze źródeł neutralnych donoszą o wykryciu w Niemczech sabotażów na niespotykaną dotychczas skalę. W związku z tym na rozkaz Hitlera aresztowano bardzo wielu inżynierów organizacji Todt, oskarżonych o sabotaż na rzecz wroga i o nie wykonanie zabezpieczeń od bombardowania w zachodniej linii obronnej niem. i w szeregu miast niem.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-